

BỘ TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG
TRƯỜNG ĐẠI HỌC TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG HÀ NỘI

TS.Nguyễn Khắc Thành
ThS.Vũ Văn Doanh

GIÁO TRÌNH
ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG MÔI TRƯỜNG
(Sử dụng cho sinh viên Cao đẳng
ngành Kỹ thuật môi trường và Công nghệ môi trường)

HÀ NỘI, 2010

LỜI NÓI ĐẦU

Phát triển kinh tế - xã hội là mục tiêu chung của hầu hết các quốc gia trên Thế giới nhằm đáp ứng nhu cầu cuộc sống ngày càng cao của con người. Phát triển kinh tế - xã hội được phản ánh qua các dự án. Song song với hoạt động phát triển kinh tế xã hội môi trường ngày càng trở nên ô nhiễm, suy thoái. Để hạn chế và giảm thiểu ô nhiễm cần sử dụng các công cụ quản lý môi trường tổng hợp đa dạng trong đó Đánh giá tác động môi trường (ĐTM) là công cụ quản lý môi trường chiến lược trong việc lựa chọn các dự án tối ưu, ngăn ngừa giảm thiểu ô nhiễm trước khi các dự án đi vào hoạt động. Hiện nay ở Việt Nam Đánh giá tác động môi trường là một chế định lớn trong Luật bảo vệ môi trường (BVMT), nó được đặt ra để các chủ thể phải thực hiện nghĩa vụ pháp lý trong lĩnh vực BVMT, xem xét hành vi của các chủ thể nhằm ngăn chặn, kiểm soát những tác động xấu tới môi trường.

Giáo trình “Đánh giá tác động môi trường” được biên soạn phục vụ chương trình đào tạo cử nhân ngành môi trường của Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội. Giáo trình này trình bày về tầm quan trọng của đánh giá tác động môi trường trong công tác quản lý và bảo vệ môi trường, trang bị cho sinh viên quy trình thực hiện đánh giá tác động môi trường và các phương pháp sử dụng trong đánh giá tác động môi trường đồng thời sinh viên được phân tích, thực hiện trên các báo cáo đánh giá tác động môi trường đã thực hiện.

Đánh giá tác động môi trường ở nước ta là một những nội dung mới được tiếp cận trong những năm gần đây. Tài liệu tham khảo và kinh nghiệm thực tế còn hạn chế. Hơn nữa, đây là một trong những giáo trình được biên soạn lần đầu của nhóm tác giả cho nên giáo trình không tránh khỏi những thiếu sót. Chúng tôi chân thành cảm ơn và tiếp thu các ý kiến đóng góp của các bạn đọc để sửa chữa, bổ sung cho giáo trình hoàn thiện hơn.

Các tác giả

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	8
CHƯƠNG1: GIỚI THIỆU CHUNG VỀ ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG MÔI TRƯỜNG ...	9
1.1. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG.....	9
1.1.1. Lịch sử phát triển ĐTM	9
1.1.2. Định nghĩa đánh giá tác động môi trường	10
1.1.3. Mục đích của ĐTM.....	11
1.1.4. Ý nghĩa của ĐTM	11
1.1.5. Phân loại đánh giá tác động môi trường	11
1.2. CÁC HÌNH THỨC ĐÁNH GIÁ MÔI TRƯỜNG	12
1.2.1. Đánh giá môi trường chiến lược (ĐMC)	12
1.2.2. Đánh giá tác động môi trường (ĐTM).....	20
1.2.3. Cam kết bảo vệ môi trường (CKBVMT).....	29
CHƯƠNG 2: TRÌNH TỰ THỰC HIỆN ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG MÔI TRƯỜNG VÀ CAM KẾT BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG.....	36
2.2. CÁC BƯỚC THỰC HIỆN ĐTM.....	40
2.2.1. Lược duyệt	40
2.2.2. Xác định mức độ, phạm vi đánh giá.....	42
2.2.3. Lập báo cáo ĐTM chi tiết và đầy đủ	43
2.2.4. Tham vấn cộng đồng trong ĐTM.....	434
2.2.5. Thẩm định báo cáo ĐTM.....	53
2.2.5. Quản lí và giám sát môi trường.....	538
2.3. CÁC BƯỚC THỰC HIỆN BẢN CAM KẾT BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG.....	64
2.3.1. Lập bản cam kết bảo vệ môi trường (CKBVMT).....	64
2.3.2. Đăng ký bản cam kết bảo vệ môi trường.....	64
2.3.3. Xác nhận đăng ký bản cam kết bảo vệ môi trường	65
2.3.4. Gửi hồ sơ xác nhận bản cam kết bảo vệ môi trường	65
CHƯƠNG 3: CÁC PHƯƠNG PHÁP SỬ DỤNG TRONG ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG MÔI TRƯỜNG	68
3.1. PHƯƠNG PHÁP LIỆT KÊ SỐ LIỆU [5]	68
3.2. PHƯƠNG PHÁP DANH MỤC [5].....	69
3.2.1. Danh mục mô tả.....	69
3.2.2. Danh mục câu hỏi.....	69
3.2.3. Danh mục ghi mức độ tác động đến từng nhân tố môi trường	73
3.3. PHƯƠNG PHÁP MA TRẬN MÔI TRƯỜNG [5]	73
3.3.1. Ma trận đơn giản.....	73
3.3.2. Ma trận theo bước.....	75
3.3.3. Ma trận định lượng	75
3.4. PHƯƠNG PHÁP CHẬP BẢN ĐỒ MÔI TRƯỜNG	76
3.5. PHƯƠNG PHÁP SƠ ĐỒ MẠNG LƯỚI	77

3.6. PHƯƠNG PHÁP MÔ HÌNH	78
3.6.1. Các khái niệm cơ bản.....	78
3.6.2. Các bước mô hình hóa	78
3.7. PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH CHI PHÍ – LỢI ÍCH.....	79
3.8. PHƯƠNG PHÁP CHỈ THỊ MÔI TRƯỜNG	80
3.8.1. Định nghĩa.....	80
3.8.2. Chỉ thị môi trường không khí.....	80
3.8.3. Chỉ thị môi trường nước	81
3.9. PHƯƠNG PHÁP CHUYÊN GIA	82
3.10. PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH SWOT.....	82
3.11. PHƯƠNG PHÁP ĐÁNH GIÁ NHANH	87
CHƯƠNG 4: ĐÁNH GIÁ CÁC TÁC ĐỘNG ĐẾN CHẤT LƯỢNG MÔI TRƯỜNG VÀ LẬP BÁO CÁO ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG MÔI TRƯỜNG	92
4.1. ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG ĐẾN CHẤT LƯỢNG MÔI TRƯỜNG KHÔNG KHÍ... ..	92
4.2. ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG ĐẾN CHẤT LƯỢNG MÔI TRƯỜNG NƯỚC MẶT	92
4.3. ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG TỚI MÔI TRƯỜNG ĐẤT	93
4.4. ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG TỚI MÔI TRƯỜNG XÃ HỘI.....	93
4.5. ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG TỚI TÀI NGUYÊN SINH VẬT	94
4.6. ĐÁNH GIÁ VÀ QUẢN LÝ RỦI RO MÔI TRƯỜNG.....	94
4.6.1. Một số khái niệm liên quan đến rủi ro môi trường	94
4.6.2. Phân loại rủi ro môi trường.....	94
4.6.3. Lịch sử quá trình đánh giá rủi ro môi trường.....	95
4.6.4 Phương pháp đánh giá rủi ro	96
4.7. LẬP BÁO CÁO ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG MÔI TRƯỜNG	96
4.7.1. Nội dung đánh giá tác động môi trường sơ bộ.....	96
4.7.2. Tiến hành đánh giá tác động môi trường.....	97
4.7.3. Nội dung báo cáo đánh giá tác động môi trường chi tiết.....	100
4.7.4. Một số nghiên cứu báo cáo ĐTM điển hình	101
4.8. LẬP BẢN CAM KẾT BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG	134
TÀI LIỆU THAM KHẢO	148